

Vita frun

Vita frun

dramatisering i en scen av Daphne du Mauriers roman "Rebecca"

av Christian Lanciai (2005)

Personerna:

Maximilian de Winter, kallad 'Maxim'
Lee, hans unga fru
Mrs Danvers, hushållerska
Frith, trotjänare
annat tjänstefolk
Beatrice
Frank
Jack Favell
en kapten
Rebecca
en undersökningsdomare
gäster

Handlingen äger rum 1937 vid Kerrith, Cornwall.

Copyright © Christian Lanciai 2005

Scenen föreställer centralsalongen i ett praktfullt herresäte med plats för matsal, bibliotek, sittgrupp med soffor och en bred trappa upp till övre våningen. Gamla praktfulla familjeporträtt prydd väggar. Maxim bär in sin unga brud genom dörren.

Maxim Äntligen hemma! Välkommen hem till den värld som hädanefter är din, min flicka!

Lee Å Maxim, du bär mig rakt in i paradiset fröjder med ett överflöd av överväldigande prakt och rikedom. Aldrig i hela mitt liv kunde jag ana att jag skulle bli inburen i en värld som denna.

Maxim Allting är ditt utan reservationer. Du är nu husets allenarådande härskarinna med allt vad familjegodset omfattar. Jag har ordnat det rum åt dig som vetter åt rosenträdgården, så att du alltid skall få känna dofterna därifrån.

Lee De sista veckorna har varit en enda skenande karusell av omtumlande och översvallande upplevelser. Knappt har jag hunnit smälta de första överväldigande starka intrycken så kommer det strax nya omgångar av dubbel styrka.

Maxim Jag är sådan. Vänj dig vid det. Jag uppfostrades till herreman med överflöd att manövrera som jag ville men med ansvar och disciplin, om det alls

skulle fungera. Jag har alltid lyckats få allting att fungera. Därför kan jag nu överlåta allting åt dig.

Lee Det kommer att ta tid för mig att växa in i en roll som jag aldrig fått prova på tidigare. Det känns som att vid vuxen ålder nödgas börja i första klassen för att man aldrig fått möjlighet att lära sig något.

Maxim Du lär dig fort. Du är ju inte dum eller naiv hur oskyldig du än är. Lyckligtvis är du såpass ung att du snabbt kan fatta och anpassa dig. Annars hade jag aldrig friat till dig.

Lee Ditt frieri kom så plötsligt och oväntat att jag blev tagen på sängen.

Maxim Det var meningen. Det var naturligt och spontant. Sådant är alltid överraskande. Annars hade det aldrig kommit.

Lee Vem är det där? (*En smal mörk kvinna har omärkligt kommit in. Lee märker henne nu först med någon bävan.*)

Maxim (utan att förklara) Ja, mrs Danvers?

Danvers Tjänarna står redo att uppvakta frun.

Maxim Jag bad aldrig om någon uppvaktning, ännu mindre frun.

Danvers Lika fullt står de alla redo. De borde åtminstone få se hur den nya mrs de Winter ser ut.

Maxim Näja, låt dem komma. (*Danvers avlägsnar sig lika tyst som hon kommit.*)

Det är mrs Danvers, världens torraste människa men effektiv som hushållerska. Hon klarar allting praktiskt som har med hushållet att göra och har med åren tyvärr gjort sig outhärlig fastän jag helst hade avvarat henne i synnerhet efter Rebeccas död.

Lee Jag har ingenting emot henne, men hon kom så tyst.

Maxim Jag märkte inte heller när hon kom. Hon är en sfinx som aldrig märks utom när hon gör vad hon skall. Därför har hon fått vara kvar. Ingenting fattas i huset och allting fungerar perfekt fastän jag varit borta i tio månader.

Lee Sedan din förra hustrus död?

Maxim Ja.

(*Mrs Danvers kommer in med tjänarna, Frith, kökspersonal, trädgårdspersonal och andra. Flickorna niger, de manliga bugar sig när de tar henne i handen.*)

Frith Välkommen till Manderley, frun.

Lee Tack.

Maxim Det är Frith, godsets outhärliga allt i allo. Honom kan du anförtro vad som helst.

(*När alla tjänarna hälsat och bugat sig och nigit drar de på en vink av mrs Danvers ut igen.*)

Danvers Det var en nödvändig introduktion för att få allt samarbete att fungera friktionsfritt från början.

Maxim Det är bra, mrs Danvers. Ni kan gå nu. (*Hon går.*)

Lee Det är något avskräckande över henne.

Maxim Hon bara är sådan. Fäst dig inte vid det. Hon hör till möblemanget. Det är allt.

Lee Hon vet säkert mycket om huset.

Maxim Hon vet allt men tiger visligen om vad hon vet tills hennes kunskaper kommer till nytta. Hon gör eller säger aldrig någonting onödigt.

Lee Den perfekta hushållerskan.

Maxim Milt sagt. En väl dresserad skräcködlan.

Lee Tycker någon om henne?

Maxim Alla är beroende av henne. Hon har aldrig varit älskad av någon.

Lee Man skulle kunna tro att du behållit henne bara för att hon hörde till Rebeccas tid.

Maxim (hårt) Sluta någon gång att tjata om Rebecca!

Lee (skrämd) Förlåt mig. Jag ville aldrig trampa på din sorg. Jag vet bara så lite om äktenskapet och om vad du egentligen gått igenom. Ibland önskar jag att Rebecca kunde instruera mig, men hon är inte här. Likväl andas hela huset av henne fortfarande.

Maxim Nu låter vi det förflutna vara och ägnar oss åt nuet och framtiden i stället. Jag vill bara att du skall vara lycklig, så att jag kanske kunde dela din lycka med dig.

Lee Jag är bara lycklig om du är lycklig. Och jag är bara lycklig med dig om du är lycklig med mig.

Maxim Åtminstone har jag satsat på att jag skulle kunna bli det, och jag tänker se till att vi vinner den satsningen.

Lee Då är jag trygg och känner att jag inte kan förlora.

Maxim Vad vi behöver nu är något att äta. Vad sägs om en rejäl omgång eftermiddagste med scones och muffins?

Lee Det kan vi båda behöva.

Maxim Allt borde vara framdukat nu. Frank och Beatrice kommer när som helst. Det är lika bra vi sätter oss, så kanske de kommer.

(De går till bords där allting är framdukat och ordnat.)

Är du lycklig med ditt nya liv, Lee? Jag vill så gärna att du skulle vara det.

Lee Jag kan inte bli lyckligare, och ändå blir jag ständigt lyckligare.

Maxim Vet du varför jag vågade fria och satsa på dig?

Lee Jag har ingen aning.

Maxim Jag är tyvärr alltför bra på att genast komma under fund med en människa och hur hon är funtad. Jag fick genast den inblicken i dig att aldrig något någonsin skulle kunna stiga dig åt huvudet. Då beslöt jag att våga ge dig allt, och jag tror aldrig att jag kommer att behöva ångra det.

Lee Mrs Hopper var av motsatt mening. När hon fick veta att du friat och att jag tackat ja sade hon att jag begått ett misstag och nog skulle få ångra det.

Maxim Den gamla fittavundsjuke snusktanten! Jag drog dig ju nästan upp ur rännstenen, och det var tur att jag gjorde det, för annars hade du fastnat i facket som sällskapsdam åt skvallerkärningar och själv blivit som de.

Lee Hon menade inget illa. Hon hade bara lite svårt för att acceptera att hon skulle förlora mig.

Maxim Naturligtvis. Hon trodde hon ägde dig och hade dig fast. Inget mänskligt självbedrägeri är värre än att tro att man har andra människor i sitt våld. Alla politiker lever och går under på den illusionen.

Lee Jag är rädd att mrs Danvers en aning lever på den illusionen.

Maxim Hon gör det i så fall väl och med behärskning, så låt oss låta henne ha den illusionen så länge hon förvaltar den väl. Politiker som sköter sig skall man inte göra sig av med.

Lee Vad var mellan henne och Rebecca?

Maxim De kom väl överens. Det var Rebecca som tog hit henne. Skräcködlan var nästan hennes barnjungfru.

Lee Jag förstår. *(Det ringer på porten.)*

Maxim Nu kommer de. *(reser sig. Mrs Danvers tar emot Frank och Beatrice.)*

Beatrice Välkommen hem, kära Lee, till ditt eget residens för alltid! Hur känner du dig? Har du lyckats göra dig hemmastadd ännu?

Lee Jag försöker.

Frank Stressa henne inte, Beatrice. Hon är ju bara barnet.

Lee Jag trodde faktiskt att jag åtminstone var fullvuxen.

Beatrice Det sista jag vill är att stressa dig, älskade Lee. Jag är bara mån om att du ska klara dig genom de första prövningarna. Sedan ordnar sig allt. (*mera ömsint*) Jag hade bara gärna unnat dig att få vara utan mrs Danvers. Jag får alltid den känslan av henne att hon har fullt av skelett i garderoben och alla nycklarna till den och redo att släppa ut dem när som helst.

Frank Skvallra inte nu, Beatrice. Du gör bara saken värre. Hur är det, Maxim? Ni har varit gifta i tre månader och tycks ha klarat er.

Maxim Ingen av oss har ännu klagat på den andra. Ta några scones.

Frank Är de inte mrs Danvers specialitet, som Rebecca älskade så vanvettigt?

Beatrice När Rebecca älskade gjorde hon det alltid vanvettigt, Frank.

Frank I synnerhet scones.

Maxim Lämna Rebecca i fred, är ni snälla. Jag har en ny hustru nu.

Beatrice Och så olik den förra. Man kunde nästan misstänka dig för att med avsikt ha valt ut Rebeccas motpol.

Maxim Det kanske jag gjorde. Det kanske jag behövde.

Frank Du valde säkert rätt, Maxim. Din smak var alltid säker.

Maxim Vem som helst kan missta sig, men jag gör det aldrig i längden.

Lee Hurdan var Rebecca egentligen?

Beatrice Din motsats i det mesta men i god bemärkelse. Ni skulle ha kompletterat varandra.

Lee På vilket sätt min motsats?

Frank Hon var dominerande. Du är det inte.

Beatrice Jag tror inte att Maxim tycker om att vi för henne på tal.

Lee Han vill inte att jag talar om henne, men jag måste få lära mig att efterträda henne på rätt sätt. Och ju mer jag andas i det här huset, desto mer känner jag att jag skulle ha mycket att lära av henne.

Beatrice Åkalla bara inte hennes ande. Mrs Danvers är helt tillräcklig som osalig ande i det här huset.

Maxim Tala inte om henne.

Beatrice Mrs Danvers?

Maxim Ja.

Beatrice Men vi får tala om Rebecca?

Maxim Helst inte. Hon är död.

Frank Och begravnen.

Maxim Jag identifierade henne själv. Hon var nästan upplöst i atomer. En arm fanns inte kvar. Hon är definitivt ett avslutat kapitel, om hon bara skulle låta sig vara det.... (*reser sig plötsligt och går ut*)

Frank Han är upprörd.

Lee Hur dog hon?

Frank Hon seglade ut ensam och råkade ut för en storm. Segelbåten hittades aldrig. Sent omsider hittades kroppen. Ingen kunde identifiera den, men Maxim måste göra det.

Lee Inte konstigt att han blir upprörd. Var hon mycket vacker?

Frank Hon var en överdängare i skönhet, Lee. Hon överglänste alla andra. Hon var överlägsen alla i allt. Ingenting kunde slå henne i något.

Lee Och jag är motsatsen?

Beatrice En behaglig motsats. Du har mycket som hon inte hade, exempelvis anspråkslöshet och ödmjukhet.

Frank Det är inget fel på dig, Lee, och om Maxim är lite tvär ibland är det bara hans sätt. Han menar aldrig något illa med det.
Beatrice Han har bara lite svårt att bli av med sin döda hustru.
Frank Tur att han har en levande.
Lee Tur att han har vänner som ni och att jag har dem också.
Frank Vi sviker aldrig honom eller vem han än är gift med.
Beatrice Nu kommer han tillbaka.
Maxim (kommer tillbaka) Jag behövde bara röka en cigarett.
Frank Vi förstår dig, Maxim.
Maxim Var inte så tröstande, Frank.
Frank Jag försöker bara göra det bästa av saken.
Beatrice Han gör så gott han kan, Maxim.
Maxim Ja, ja, bara ingen daltar med mig är jag nöjd.
Beatrice Nu när Lee är etablerad här och har alla nycklarna i sin hand börjar man sakna den gamla goda tiden när fester stod på programmet nästan varje månad.
Frank Ja, Rebecca var svår på fester. Era första år, Maxim, minns jag som en enda lång fest som ni aldrig tröttnade på att fira.
Maxim Ja, jag älskade henne verkligen.
Lee Inte för att jag vill träda i hennes kläder, men vad hindrar att vi har en liten fest, bara för att markera kontinuiteten?
Beatrice Jag längtade just efter att du skulle föreslå något sådant, Lee. Därför försökte jag djärvt komma med en nyckelreplik.
Frank Idén är inte så dum. Det skulle definitivt befästa Lees ställning som Manderleys nya värdinna i lokalbefolkningens ögon.
Beatrice Eftersom Lee själv föreslog det tycker jag det är en underbar idé. Låt oss göra det till en historisk maskerad i den gamla goda stilen!
Frank Vad säger du, Maxim?
Maxim Inga problem. Vi kan ju överlåta hela organiserandet åt Mrs Danvers. Hon har ju vanan inne.
Beatrice Och tar gärna upp den igen. Det är jag säker på.
Maxim Då är saken klar.
Beatrice Ett berömligt initiativ, Lee. Du kommer att göra succé.
Frank Vi måste gå nu, Beatrice. Tack för téet.
Maxim Vi fortsätter så fort ni återkommer.
(Beatrice och Frank bryter upp.)
Lee Jag hoppas mitt förslag föll i enbart god jord.
Maxim Det gjorde det, Lee. Å andra sidan hade du knappast något val efter Beatrices framstöt.
Lee Men vad i all världen skall jag ta på mig?
Maxim Konsultera Mrs Danvers. Hon är rätta experten och finner alltid på lösningar.
Lee Tur att hon finns i situationer som denna. Jag gav mig ut på djupt vatten genast.
Maxim Det var modigt av dig.
Lee Jag hoppas jag slipper ångra det.
Maxim Ingen risk. Det första steget är det enda svåra, och det har du redan tagit. Resten löser sig av sig själv.
Lee Du får mig att känna mig så trygg.
Maxim Det är meningen. Jag önskar dig all trygghet i världen.
Lee Tack, Maxim. Då ska vi nog klara av en enkel maskerad.

Maxim Fester kommer man i regel igenom levande även om de ibland kan vara svåruthärdliga.

Lee Lider du av dem?

Maxim Jag har gjort det ibland, men den här ska väl bli annorlunda. Mrs Danvers! (*Hon uppträder.*) Vi har satt oss i sinnet att fira husets nya värdinna med ett maskeradparty i den gamla goda stilen. Ni har väl alla de gamla rutinerna kvar?

Danvers Naturligtvis, mr de Winter. Ni kan som vanligt överlåta allt åt mig. (*mönstrar Lees enkla gestalt*) Men vad skall frun bära?

Maxim Föreslå henne något lämpligt. Det fixar ni säkert på tu man hand. Jag lämnar er åt er förberedande kvinnliga planering och vet att jag fullt och fast kan lita på er.

Danvers Jag har aldrig svikit er, mr de Winter.

Maxim Jag vet det. Därför har ni fått vara kvar. Det är bra, mrs Danvers. Håll ställningarna. (*avlägsnar sig*)

Lee Har ni något förslag, mrs Danvers? En maskeradkostym kräver ju vissa noggranna förberedelser.

Danvers Vad sägs om att kopiera någon av de historiska målningarna i galleriet?

Lee Inget dåligt förslag. Där finns många vackra kostymer att välja mellan.

Favell (dyker upp i fönstret) Psst! (*Mrs Danvers rycker till.*)

Lee Vem är det? Känner ni honom?

Favell (stiger fräckt in) Ursäkta min fräckhet, men jag bara råkade ta mig förbi. Jag är faktiskt den förra mrs de Winters kusin Jack Favell, till er tjänst, mrs de Winter.

Danvers Mr Favell, Rebecca är död, och ni vet att ni inte varit välkommen här sedan dess.

Jack Därför passar jag på medan Max är borta. Är det alldeles förbaskat oförskämt av mig, Danny? Jag ville egentligen bara hälsa på och uppleva den nya härskarinnan på stället. Jag hoppas ni ursäktar min oartighet, mrs de Winter? Rebecca och jag var mer än kusiner. Vi var bästisar.

Lee Naturligtvis är ni välkommen, mr Favell, om ni bara försvinner innan min make ser er, om han nu en gång har portförbjudit er. Vill ni ha litet te?

Jack Jag tackar aldrig nej till någon inbjudan. Det är ju nästan som i gamla tider, eller hur, Danny? Man saknar bara den ständiga festen.

Lee Vi ska faktiskt ha en fest inom några veckor. Jag och mrs Danvers skulle just diskutera förberedelserna.

Danvers Ni kan inte komma, Jack.

Jack Jag förstår det. Nåväl, den nya härskarinnan har åtminstone inte avspisat mig. Jag hoppas ni inte skvallrar för Max. Han kunde ta illa upp.

Danvers Bäst att ni ger er av genast, mr Favell.

Jack Tack för vänligheten att erbjuda mig en lämplig reträtt, Danny. Vi hörs igen en annan gång. Jag hoppas verkligen på återseende, mrs de Winter.

Lee (inte lika entusiastisk) Tack.

Danvers Gå nu.

Jack Jag går. (*Han går ut samma väg han kom in.*)

Lee Varför tyckte inte Maxim om honom?

Danvers Han stod närmare Rebecca än vad mr de Winter någonsin gjorde. Jack var alltid den självskrivne ledaren i alla hennes fester. De växte upp tillsammans som barn.

Lee Och ni var hennes barnjungfru?

Danvers Inte direkt, men jag stod henne närmare än någon annan. Jag älskade henne. Jag dyrkade henne. Och det var nog egentligen bara jag som gjorde det.

Lee Varför gav hon sig ut i båten ensam i full storm?

Danvers Den frågan har aldrig kunnat besvaras. Hon bara försvann, och efter en månad kunde mr de Winter identifiera hennes lik. Nu är hon död och begravnen i kyrkans krypta, där alla de Winters ligger begravda. Men hon härskar ännu här i huset. Hon har aldrig gett upp kampen.

Lee Vilken kamp? Var hon sjuk?

Danvers Hennes kamp för sin frihet och sin självständighet fastän hon var gift. Hon älskade havet, där hon alltid ensam kände sig helt fri. Nu har havet förlöst henne, men hon har något ouppklarat i land. Jag känner det på mig.

Lee Spökar hon?

Danvers (något överlägset) Kanske det, frun. Hon har kanske anledning till det.

Lee Ni berättar inte för mig hela sanningen.

Danvers Ingen kommer någonsin att få veta hela sanningen. Det är därför den hänger kvar som en osalig andes slöja över hela huset.

Maxim (inträder plötsligt) Danvers! Jag måste få tala med er! I enrum!

Danvers Ja, Sir.

Lee Jag har min trädgård att se efter. (*försvinner*)

Maxim Jag har hört att Jack Favell hälsat på och att ni släppte in honom!

Danvers Nej, han tog sig in själv, och jag kunde inte stoppa honom.

Maxim Varför visade ni inte bort honom genast?

Danvers Jag försökte.

Maxim Varför lyckades ni inte?

Danvers Han kom för att betyga nya frun sin respekt, och hon körde inte ut honom. Alltså kunde jag inte göra det.

Maxim (lugnare) Jag förstår. Och hon visste naturligtvis inte vem han var.

Danvers Nej.

Maxim Låt gå. Men aldrig mer, mrs Danvers. Hör ni det? Aldrig mer!

Danvers Ja, mr de Winter.

Maxim Naturligtvis passade han på när han visste att jag inte skulle vara hemma, den skamlöse skälmen. Annars hade han fått se på fan. Nåväl, jag hoppas verkligen vi i fortsättningen skall slippa det spöket från det förflutna.

Danvers Han gjorde ingen skada, Sir.

Maxim Nej, jag vet, inte denna gången, men han har gjort tillräcklig skada förut. Det räcker.

Danvers Ja, Sir.

Maxim Bra. Jag litar på er att det inte händer igen. (*går*)

Danvers Vem kan ha skvallrat? Det kan bara ha varit den nya frun. Hon tyckte inte om honom. Men han är den enda länken jag har kvar med Rebecca. Jag får inte förlora honom. Nåväl, om frun väljer att sabotera det för mig skall jag nog kunna hjälpa henne på traven i hennes karriär.

Lee (kommer in) Mrs Danvers, jag har studerat porträtten i galleriet, men där finns så många. Vilken förebild skulle ni rekommendera?

Danvers Varför inte kvinnan i vitt? Det var en av mr de Winters anmödrar medan hon ännu var jungfru innan hon gifte sig.

Lee Hon i den vackra enkla klänningen i den stora vita hatten? Jag tycker om det porträttet.

Danvers Hon tyckte mycket om det själv.

Lee Ett utmärkt förslag.

Danvers Jag vet precis vilken skraddare i London som kan sy exakt den klänningen.

Lee Så hjälpsam ni är, mrs Danvers. Jag är verkligen mycket tacksam.

Danvers Allt för att hjälpa er till rätta.

Lee Jag har alla mina mått i huvudet. Det är bara att beställa skräddaren.

Danvers Då gör vi det genast. Lita på mig, frun.

Lee Ja, det tror jag nog att jag kan göra. (*går*)

Danvers Det skall bli en fest som aldrig kommer att glömmas helt i den gamla goda stilen, som med glans skall återföra de stora festernas goda dagar här i huset och åter rätteligen sätta Rebecca, husets enda rätta härskarinna, tillbaka i centrum för allas blickar, så att hennes gamla Danny skall få triumfera i sin stolthet över henne. Som vanligt skall jag sköta allting perfekt. (*drar sig ut*)

(*Gästerna börjar småningom anlända, välklädda, utklädda, genomgående stiltigt, Frank kommer som piratkapten, Beatrice kommer svepande i krinolin, Maxim i enkel men skräddarsydd smoking, och så vidare. Bara ungefär hälften är utklädda. Alla minglar och tjänarna serverar drinkar.*)

Beatrice Hon lovade att det skulle bli en överraskning som Maxim aldrig kunde föreställa sig.

Frank Säkert har hon kommit på något fyndigt.

gäst 1 Alla är så spända på hur hon alls ser ut. Så få har sett henne.

2 Det sägs att hon är liten och enkel.

3 En klar kontrast till Rebecca i stället.

2 (lägre) Ja, det sägs att han enkom valde ut henne som Rebeccas motsats.

3 Vad hade han då mot Rebecca?

2 Ingenting utom hennes later och dominans. Men framför allt hade han ju anledning till svartsjuka.

3 Hennes fester i fiskarstugan i viken gav anledning till otroliga rykten.

2 Ja. De lever ännu idag. Stackars Ben är fortfarande rädd för henne.

3 Fast hon är död?

2 Det kan man aldrig vara helt säker på.

Maxim Förse er nu med drinkar. Vi väntar bara på min hustru som skall infinna sig när som helst.

1 Men varför kommer hon då inte?

Beatrice Det vet ni väl att nya klänningar alltid tar tid att få på sig. Alltid är det någon hyska som hakar upp sig.

Frank Gästerna är så väl preparerade att de kan acceptera vad som helst.

2 Som hennes introduktionsfest är det ju ganska väsentligt för henne att göra ett gott intryck.

Frank Jag är säker på att hon satsar på det. Hon har ju trots allt smak.

Beatrice Frank!

Maxim Lyckligtvis saknar hon Rebeccas smak.

Beatrice Du menar Rebeccas smak för att alltid överträffa sig själv?

Maxim Hon var alltid hejdlös i sina överdrifter.

Beatrice Jag tror att hon kommer nu.

(*Lee blir synlig vid räcket vid övre våningen, utsökt vackert klädd i vitt tidigt 1800-tal med underbar vit hatt, som en övertydlig jungfru.*)

Frank Det är inte sant.

Beatrice Det är hon själv.

1 Men det är ju....

2 Vem kunde tro något sådant?

3 Det är som en uppenbarelse. Jag trodde aldrig jag skulle få se henne igen.

Danvers (diskret, från ett hörn) Låt henne triumfera. Jag har nästan återfört henne till livet.

Maxim (först förstummad och lamslagen, sedan förbannad, kastar cigarett i golvet)

Vad fan har du tagit dig till? Gå genast tillbaka och byt!

Lee (stannar mitt i trappan, chockerad) Men vad har jag gjort?

Beatrice Stackarn! Hon visste inte vad hon gjorde! *(skyndar upp efter Lee, som i panik slagit till reträtt)* Lee! Lee!

Maxim (lugnar gästerna) Ett intermezzo bara. Hon tog fel klänning på sig. Beatrice hjälper henne till rätta. Ett misstag. Festen fortsätter. Frith! Mera drinkar! *(Frith blir energisk, gästerna får nya drinkar att tänka på och börjar mingla igen, sorlet tilltar som om ingenting särskilt hänt)*

Lee (har snubblat. Beatrice hinner upp henne.) Men vad gjorde jag för fel? Vad är det jag har ställt till med?

Beatrice Kostymen, älskade vän. Du kunde inte veta.

Lee Veta vad? Det var från en tavla i galleriet....

Beatrice Rebecca hade exakt samma utstyrsel på sin sista fest.

Lee (fattar, förkrossad) Å! *(Beatrice hjälper henne upp.)*

Beatrice Vi måste tillbaka till ditt rum. Du har väl andra klänningar? Vilken som helst är bättre än den enda omöjliga.

Lee Mrs Danvers! Hon lurade mig! Men varför?

Beatrice Det får vi utröna senare. Nu måste du byta så att du kan möta gästerna.

Lee Inte efter detta. Det är omöjligt.

Beatrice Ta dig samman, barn. Kapitulera inte genast.

Lee Vem kan slåss mot spöken? Min föregångare har triumferat över mig, jag är överlistad av en död, och hon skrattar åt mig från andra sidan graven!

Beatrice Ta det inte så hårt, min vän. Det var bara en kort och övergående krissituation.

Lee Jag är inte så säker på det. Jag är slagen i första rondan.

Beatrice Dumheter, käraste. Du klarar dig bra, bara du alltid reser dig igen.

Lee Jag ska försöka.

Beatrice Det var bättre. *(går bort med henne)*

Frank Ett högst oväntat olyckstillbud. Vem kunde tro att Rebecca kunde gå igen i en annan?

Maxim Hon förföljer mig som hon alltid har förföljt mig sedan vi begravde henne. Jag får aldrig frid för henne. Och så detta: hennes gestalt i ny version hos den enda jag trodde var kliniskt ren från henne! Det är för mycket.

Frank Det var säkert fullständigt oavsiktligt.

Maxim Det är just det som är det fruktansvärda! Den döda överlistar de levande!

Frank Ta dig en drink, Maxim. Lee kommer säkert ner igen.

Maxim Hur ska jag någonsin mer kunna se henne som Lee när Rebecca lagt beslag på henne?

Frank Inbilla dig inte saker. Se, här kommer Beatrice.

Beatrice (kommer ner)

1 Nå, hur mår vår värdinna?

Beatrice Hon kommer. Hon byter bara klänning. Hon hade fått fel från London.

2 Det ska gudarna veta.

Maxim Frith, jag tror gästerna behöver en omgång till. Servera mera drinkar. *(Frith blir bestyrksam.)*

Maxim (för sig själv) Hur ska jag någonsin kunna se henne i ögonen igen utan att tro mig se Rebeccas hån i dem? Varför blir spöken mera seglivade ju mer man försöker

bli av med dem? Rebecca, du fortsätter gå till överdrift och chockera oss fastän du borde vara död! (*försvinner ut i panik*)

Beatrice Han går bara och tar sig en cigarett.

Frank Här kommer hon.

(*Lee kommer ut igen och ner till folket i en mycket enkel blå klänning.*)

3 Äntligen, min fru! Vi är alla så glada över att få se er.

Lee Tack. Jag är också glad. Var är Maxim?

Frank Han kommer strax.

Beatrice Umgås med gästerna så länge. Låt dem lära känna dig, så att de förstår att du är verklig.

Lee Beatrice, du har räddat hela kvällen för oss alla och för mig. Jag är bara orolig för Maxim.

Beatrice Han klarar sig, älskade. Han har gått igenom värre provningar.

Lee Det tror jag säkert. Men var är han?

Beatrice Jag önskar att jag visste.

Frank Han har nog bara gått ut för att röka i vanlig ordning.

1 Efter sin förra hustrus död brukade han i timmar låsa in sig i biblioteket och där bara sitta och röka.

2 Kanske hans hushållerska vet.

Lee Mrs Danvers?

2 Ja, den ogenomträngliga mrs Danvers.

Lee Var är hon?

Beatrice Jag tyckte jag såg hennes skugga någonstans.

Frank Jag tror hon spökar på andra våningen.

Lee (*ser mrs Danvers uppträda nästan dold på andra våningen*) Ta hand om gästerna så länge, Beatrice. Du är kvällens verkliga stjärna och räddande ängel. Jag måste tala med mrs Danvers. (*går upp*)

2 Mrs Danvers vet mycket som inte ens Maxim vet.

Frank Hon är nästan spöklig genom sin förmåga att genomtränga alla utan att någonsin avslöja något av sig själv, så att man kan misstänka de mest ohyggliga hemligheter.

3 Men utan mrs Danvers skulle både Maxim och Manderley ha gått under.

2 Det är det som är det misstänkt farliga med henne, att hon lyckats göra sig fullständigt outhärlig för alla.

3 Du menar, att vad händer om hon ballar ur?

2 Då kan vad som helst hända och betydligt värre saker än hittills.

Lee (*uppe*) Mrs Danvers, jag måste få tala med er.

Danvers Vad önskar ni?

Lee Var är min man?

Danvers Han har för tillfället låst in sig på biblioteket och ägnar sig där åt enbart kedjerökning, som han alltid brukade göra som nybliven änklings. Så länge han håller på med det kan ingenting störa honom, och han vägrar svara om någon knackar.

Lee Varför lurade ni mig till att klä ut mig till Rebecca?

Danvers Varför skvallrade ni för mr de Winter om Jacks besök här?

Lee Det gjorde jag inte.

Danvers Vem gjorde det då?

Lee Beatrice råkade se hans bil här.

Danvers Jag förstår. Då har jag begått ett misstag. Jag ville låta mr de Winter svida för att han ville hålla Jack ifrån mig, och jag ville hämnas på er för att ni vågat ta Rebeccas plats.

Lee Mrs Danvers, jag visste absolut ingenting om Rebecca när jag kom hit och knappast någonting heller om min make.

Danvers Ni visste väl att han var gammal nog att vara er far?

Lee 46 år är ingen ålder, och jag är äldre i själen än till det yttre, men aldrig har jag åldrats och mognat så snabbt som genom krisen av ert *practical joke*.

Danvers Ni har ingen rätt att vara här. Detta är Rebeccas hus, och hon förhärskar här fortfarande. Ingen kan ersätta henne och allra minst ni. Varför kom ni hit? Varför ger ni er inte iväg? Ni måste ju inse att ni aldrig kan bli lycklig här. Ni är ju tafatt och misslyckad och gör bara bort er hela tiden. Efter kvällens uppträdande vill väl er infångade make aldrig mera se er.

Lee Ni har inte vunnit, mrs Danvers. Ni har bara avslöjat er som min fiende och det fullständigt utan rimlig anledning.

Danvers Det är inte jag som är er fiende, mrs de Winter. Det är Rebecca. Och ni har ingen chans mot henne. Hon var alla överlägsen och förblir det efter sin hädangång.

Lee Menar ni att ni har kontakt med henne?

Danvers Det menar jag inte alls. Hon gjorde vad hon ville så länge hon levde, och det fortsätter hon med från andra sidan. Ingen kunde stå henne emot, hon behärskar fullständigt oss alla och hela sin omgivning, och det kommer hon att fortsätta med. Allra minst kan *ni* stå emot henne.

Lee Jag är inte den som ger upp.

Danvers Det borde ni göra innan det är för sent och ni ångrar er.

Lee Hatar ni mig?

Danvers Nej, mrs de Winter, jag håller mig strikt till fakta.

(En plötslig explosion. Alla rycker till och ännu mer när det kommer en andra explosion. Plötsligt kommer Maxim rusande in.)

Maxim Det är nödraketer. Ett fartyg har gått på grund i viken. Jag måste genast kontakta myndigheterna. (*rusar vidare direkt ut.*)

1 Det var länge sedan.

2 Det måste ha varit den extrema dimman. Ibland uppträder den så plötsligt och lömskt att fartygen närmar sig kusten för att orientera sig.

3 Nej, den här måste helt enkelt ha misstagit sig och tagit fel vik. De visste nog vart de skulle, men dimman förvränger hela kustlandskapet.

Lee (*har rusat ner*) Beatrice! Vad var det för explosioner? Har något hänt?

Beatrice Tydligt har något fartyg gått på grund i viken.

Lee Var är Maxim?

Beatrice Han är i sitt ässe. Just sådana här situationer är han rätt man för. Han är redan och organiserar hela undsättningsoperationen.

Lee Kan det bli frågan om – olycksoffer?

Beatrice Knappast.

Frank (*kommer in utifrån*) Skeppet har inte sjunkit, och båtarna har klarat sig. Alla håller på att hämtas i land.

Lee De måste vara frusna och hungriga. Vi måste ta hand om dem.

Beatrice Just sådant var Maxim alltid bra på. Det hände oftare förr i tiden, och nu är det många år sen, men rutinerna sitter kvar.

Lee Naturligtvis måste ju Manderley ställa upp med alla resurser. Vi har ju hur mycket plats som helst och kan föda ett kompani. Det är viktigt för en skeppsbruten att genast bli varmt omhändertagen.

en kapten (*kommer in, tar av sig mössan*) Jag söker herrn i huset.

Lee Han är fullt sysselsatt med räddningsarbetet.

kaptenen Ja, vid sådana här tillfällen kunde alltid mr de Winter hålla på dygnet runt. Likväl måste jag tyvärr ytterligare öka hans bekymmer.

Beatrice Är det något allvarligt?

kaptenen Ja, det är det, tyvärr. Fruns båt har hittats bredvid vraket.

Lee Rebeccas?

kaptenen Ja, Rebecca de Winters segelbåt, den smäckraste jakt som någonsin seglat i dessa vatten.

Beatrice Då är den inte längre försvunnen. Men vad är då problemet?

kaptenen Problemet, som jag måste diskutera med mr de Winter, är att jakten inte var övergiven. En grodman som gick ner för att undersöka vraket hittade ett lik ombord.

Frank Ett lik? Kunde det identifieras?

kaptenen Naturligtvis inte. Det var helt upplöst. Men det var inlåst i kabyssen.

Frank Rebecca spökar igen.

Beatrice Det blir värre och värre.

(Plötsligt står Maxim i dörröppningen.)

kaptenen (ser honom och reser sig genast) Mr de Winter, tyvärr har jag ett ärende av högsta vikt att diskutera med er.

Maxim Jag vet. Jag hörde. Beatrice, kör ut gästerna. Festen är slut. Det kan bara ha varit Rebeccas lik, eller hur, kapten?

kaptenen Det måste göras en ny undersökning.

Maxim Ja. Det blir ofrånkomligt.

Beatrice Men du identifierade ju henne redan en gång, Maxim.

Maxim Ja, det gjorde jag, men jag kan ha misstagit mig. Det enarmade liket var till hälften sönderruttnat och helt oigenkännligt som en människa. Jag identifierade henne som Rebecca i ett försök att bli av med henne. Nu kommer hon tillbaka. Naturligtvis måste detta nya lik var rätt lik den här gången, och då kommer alla frågorna.

kaptenen Jag beklagar, mr de Winter.

Maxim Jag också. Ingenting att göra. Den här vägen, kapten. Vi måste diskutera detaljerna.

Lee Kan jag göra något, Maxim?

Maxim Ja, Lee. Du kan hålla dig stilla och hålla dig i närheten och inte svika mig. Det är allt du kan göra. *(går med kaptenen)*

Beatrice Så hela den uppslitande processen måste göras om igen.

Frank Och den här gången blir det inte bara frågan om en begravning.

Beatrice Tur att du finns här, Lee. Han kommer att behöva dig.

Frank Ja. Plötsligt behöver han en riktig fru och inte bara komma bort från den gamla.

Beatrice Frank.

Frank Ja, Beatrice. Det är bäst att vi går. Gästerna har gått hem, festen är över, och nu börjar processen. Kalla på oss när som helst, Lee. Vi har alltid stått på Maxims sida.

Lee Tack ska ni ha. Plötsligt känns det som om Maxim och jag äntligen var gifta.

Beatrice Inte ens Rebecca kan separera er. Kom, Frank. *(går med Frank.)*

Lee (ensam i det stora huset) Kom, stormar, och anfall oss; kom, spöken, och terrorisera oss för att vi lever; jag utmanar dig, Rebecca, död eller levande, aktiv eller begravnen, vare sig du ser oss och försöker manipulera oss eller verkligen har lämnat oss, ty du är dock fysiskt borta. Detta är ett strikt faktum som inte ens mrs Danvers kan bortse från. Det är jag, Rebecca, som är hans hustru nu!

(Maxim står i dörren, tillintetgjord.)

Maxim! (*rusar fram till honom, omfamnar honom*) Vad har hänt?

Maxim Älskar du mig, Lee?

Lee Vilken fråga! Det är det sista i livet du kan tvivla på, Maxim.

Maxim Rebecca har vunnit, Lee.

Lee Hon är död, Maxim.

Maxim Det spelar ingen roll. Hon har vunnit ändå.

Lee Varför säger du så?

Maxim Det blir en ordentlig undersökning denna gång av hela båten och av det skelett som jag hoppades aldrig mer skulle komma till ytan. Nu öppnas alla gravar och alla vålnader släpps ut på vid gavel, och det är ingenting vi kan göra. Vi kan inte försvara oss mot de döda, Lee.

Lee Vad är det du försöker säga?

Maxim Jag dödade henne. Jag sköt henne där i fiskarstugan i viken och lade henne i kabyssen, förde ut båten och sänkte den där den nu har hittats. Jag inte bara mördade henne utan försökte även begrava henne levande. Hur kan du älska mig då? Vad är det jag har dragit din in i, Lee?

Lee Vad det än är så inte var det frivilligt från någondera sidan, och vi kan åtminstone försöka ta oss ut ur det tillsammans. Men i så fall måste jag få veta allt. Vi har varit gifta i fyra månader, och först nu har du öppnat munnen.

Maxim Jag ville låta dig vara i fred för mina minnen. När du aldrig frågade något trodde jag du var lycklig som du var och ville fortsätta vara det.

Lee Jag vågade aldrig. Jag anade alla möjliga monster i garderoben, och Mrs Danvers gav mig med sitt blotta väsen tillräckligt med kalla kårar utmed ryggraden för att jag skulle hålla mig så slutet som möjligt. Men varför dödade du henne? Älskade du henne inte?

Maxim Aldrig! Hur kunde du tro det?

Lee Alla gav mig den uppfattningen att hon var det absoluta idealet i kvinnoväg och att ert äktenskap om något var den totala succén. Också därför vågade jag aldrig ställa dig frågor då jag trodde att du fortfarande älskade henne och mer än mig och att du hela tiden jämförde mig med henne till min nackdel....

Maxim Herregud vilka villfarelser du har vandrat vilse i utan att ens någon ville leda dig däri!

Lee Maxim, jag måste få veta allt. Annars har vi ingen chans.

Maxim Du har rätt. Hon var det liderligaste monstret klätt i den ljuvaste kvinnohamn du någonsin sett. Alla prisade mig som världens lyckligaste karl när jag gifte mig med henne, och redan efter fem dagar rasade allting samman när jag fick veta sanningen om henne.

Lee Vad var sanningen?

Maxim Att hon var fullständigt skrupelfri på alla områden och kunde ta sig vilka friheter som helst med vem som helst. Hon krävde absolut frihet fastän vi var gifta, och i gengäld lovade hon ta hand om Manderley och rycka upp stället, och det gjorde hon med den äran, samtidigt som hon bakom masken av sin lysande fasad som perfekt slottsvärdinna hade en lägenhet i London vid vattnet dit hon tog sin tillflykt för att vara försvunnen i en vecka eller månad och där bara ägna sig åt sådant som inte kan beskrivas i ord. Vår överenskommelse var att jag skulle låta henne få ägna sig åt vad hon ville i London på villkor att hon skötte om Manderley som dess perfekta värdinna. Jag hade ingen chans att skilja mig. Vi hade redan etablerats i veckopressen som det perfekta paret. Det var bara att hålla god min och acceptera hennes villkor så länge hon själv respekterade dem. Men när hon började dra folk hit till Manderley och sova över med dem i fiskarstugan där nere gick hon

för långt och trampade på vårt avtal, och det var ingenting jag kunde göra. Det enda var att förbjuda hennes oförskämde älskare den där Jack Favell att komma hit.

Lee Var han inte hennes kusin?

Maxim Jo, och älskare. Men hon hade många andra också. Hon försökte med Frank, men Beatrice genomskådade henne och upphörde att besöka oss så länge hon levde utom vid öppna fester. Hon var nog den enda i vår stora bekantskapskrets som gissade sig till sanningen om vårt äktenskap, som bara var en morbida fars från början till slut, en morbida, förnedrande helvetisk fars, och stackars Frank kom aldrig över Rebeccas överväldigande närmanden. Ingen kunde motstå henne. Hon levde på och njöt av sin överlägsenhet och omsatte den i en vedervärdig sport att utnyttja och förslava, konsumera och förbruka vem som än kom i hennes väg. Jag var bara nummer hundra av två hundra.

Lee Var det då av svartsjuka du mördade henne?

Maxim Inte alls. Hon tvingade mig till det med att provocera ihjäl mig.

(stiger upp och går fram till en dörr och öppnar den, och väggen glider bort för att blotta det inre av fiskarstugan, där Rebecca ligger i praktfull lättja i en soffa och röker.)

(häpen) Vad gör du här? Och alldeles ensam?

Rebecca Max, var inte så dum. Varför skulle jag inte få vara ensam i min egen fiskarstuga?

Maxim Men du for ju till London igår. Du har aldrig kommit så snabbt tillbaka, och aldrig ensam.

Rebecca Det är kanske dags för mig att börja ett nytt liv. Vad sägs om det, Max?

Maxim Det tror jag inte. Du är ju fast i dina laster som en alkoholist. Först hade du bara en älskare åt gången, sedan två, sedan fyra, sedan alla på en gång...

Rebecca Håna mig inte för min renlevnad, Max. Till och med en syndare kan ångra sig.

Maxim Aldrig du, för hela ditt liv består bara av synd och utsvävningar.

Rebecca Det behöver du inte upplysa mig om. Det visste vi ju båda från början. Och ändå försöker du straffpredika. Vet du då inte att det inte finns löjligare människor än predikanter?

Maxim Vi hade en uppgörelse från början, Rebecca, som du sedan dess ständigt ägnat dig åt att trampa över. Du har aldrig hållit den.

Rebecca Och vad tänker du göra åt det? Ansöka om skilsmässa? Hela England skulle skratta ut dig. Du har ingenting emot mig, Max, inga bevis, ingenting, bara ditt skvaller och dina egna förhastade slutsatser. Medge att det enda felet med dig från början har varit din fullkomligt förblindade och skenande bindgalna svartsjuka.

Maxim Du tror att du är smart när du konsekvent håller dina älskare utanför allas inblickar inklusive din mans, men tror du inte att jag känner dig och vet vad du håller på med? Ditt förhållande med din köttsliga kusin stinker över hela Manderley även om bara jag känner stanken och vågar tala om den.

Rebecca Vi växte upp tillsammans, Jack och jag. Det är som ett syskonförhållande. Inte ens en äkta man kan spränga ett sådant.

Maxim Han är en vedervärdig playboy med bara vrak av skändliga förhållanden bakom sig stinkande i sitt kölvatten. Han skvalpar över av äckel. Och dina typer i London ska vi inte tala om. Du lovade att inte ta dem hit, och ändå har du alltid gjort det.

Rebecca Inte till Manderley, bara hit till min lilla privata lekstuga. Missunnar du din hustru en lekstuga på landet?

Maxim Reta mig inte.

Rebecca Du har ingenting att andraga mot mig, Max. Juridiskt är jag fläckfri och oantastlig, och om det skulle behövas kan Danny vittna för mig. Du har aldrig lyckats överraska mig med en älskare då jag alltid varit försynt och diskret. Jag har aldrig dragit in dem i ditt hus där uppe. Jag står över alla misstankar i alla dina tjänares ögon. Nu kommer du och grälar på mig för att du än en gång överraskat mig utan älskare. I vilken garderob kan jag ha gömt honom? Här finns inga garderober och ännu mindre dina inbillade älskare. Vad jag gör i London har du inte att göra med enligt vår överenskommelse från början, som jag har hållit, ty jag har ryckt upp Manderley till landets fräschaste herrgård. Före mig var det ett förslummat kråkslott med trädgården vildvuxen till en djungel av ogräs. Nu är det ett slott med en botanisk trädgård. Vad har du då att klaga på? Nåväl, jag ska ge dig en anledning, eftersom du så gärna vill klaga och frossa i din svartsjukas vilda raseri. Jag har aldrig gett dig några barn, för jag ville aldrig förstöra min figur med att skaffa barn. Nå, tänk om jag nu har ändrat mig och skaffat barn ändå? Det är bara du i så fall som vet att det inte är ditt. Men det är din plikt som laglig far att se det födas och växa upp och bli din enda arvtagare, som när du är borta får överta hela Manderley och hela din familjs förmögenhet. Vem vet, kanske både jag och Danny då fortfarande lever och helt allena får rå och styra om din lille son, som växer upp till den enda rättmätiga ägaren av Englands vackraste familjegods....

Maxim Sluta!

Rebecca Vad säger du om det? Och du kommer aldrig att kunna ta reda på vem din sons och arvtagares verkliga far var, ty den hemligheten lever och dör bara med modern. Kanske det rentav var den där av dig så högt uppburne Jack Favell, min trevlige kusin....

Maxim Sluta! (*drar upp en revolver*)

Rebecca Gör dig inte löjligare än vad du är.

Maxim Ända sedan du berättade för mig om vad du var har du konsekvent enbart ägnat dig åt att dra mitt äktenskap djupare ner i förnedringens stinkande träsk av smuts och vulgaritet och äckel, och med åren har du ständigt blivit slarvigare med att dölja ditt egentliga privatliv. Både Beatrice och Frank har genomskådat dig, och de är bara de första. Till slut kommer alla att veta vilket vidrigt misslyckande vårt så glorifierade stjärnäkenskap var, och då är det för sent, då kan mitt namn aldrig mer fiskas upp ur vanärens avgrund, och jag tänker inte låta det gå så långt. Jag har ju trots allt någon rätt till människovärde och självbevaringsdrift!

Rebecca Du var alltid praktfull som arg äkta man och desto mera löjlig och rolig ju allvarigare du var i ditt blinda raseris gormande svartsjuka. Tänk på din stackars lille son som du aldrig kunde avla själv....

Maxim Sluta!

Rebecca Jag slutar aldrig, Max. Det vet du.

Maxim (*skjuter henne mitt i hjärtat. Hon segnar ner fortfarande änglalikt leende. Maxim drar sig chockad tillbaka, baklänges ut genom dörren, släpper revolvern, dörren stängs och väggen glider igen.*)

Maxim (*återvänder till Lee*) Ingen hade sett mig gå ner till fiskarstugan. Alla trodde att jag sov. Hon hade ju kommit tillbaka från London så sent, nästan efter läggdags, och det var hennes snara återkomst efter bara en dag i London som väckte upp mig. Jag måste bara dit ner och äntligen göra upp. Det var alltså berättat mord och ingenting annat, inga förmildrande omständigheter, inget *crime passionel*. Jag tog med mig revolvern i avsikt att döda henne om hon inte ändrade kurs. I stället för att ändra kurs fixerade hon den, och då hade jag ingenting annat att göra än att avrätta henne. Det blev väldigt mycket städning och skrubbing efteråt, för hon blödde ner hela

stugan. Sedan lade jag henne i segelbåten och förde ut den och sänkte den. Som på beställning blåste det upp ordentligt. Annars hade jag fört båten längre ut så att den aldrig kunnat hittas. Det gick inte i stormen, så jag slog ut botten med hammare och spik och lät den sjunka och återvände i land med jollen. Jag visste att hon ändå förr eller senare skulle komma tillbaka. Det var bara en tidsfråga. Jag slapp henne aldrig. Och nu är hon tillbaka.

Lee Tack, Maxim. Jag tror det finns en väg ut.

Maxim Nej, det gör det inte. Liket är där om det så bara är skelettet med hennes ringar och kommer att identifieras som henne medan det andra liket kommer att bevisas ha varit fel. Och då uppstår frågan i allas medvetanden: Varför identifierade han fel kvinna som sin hustru? Och andra frågor: hur kunde hon låsa in sig själv i kabyssen om hon inte redan var mördad? Om det stormade så och båten var i sjönöd, varför räddade hon sig inte i jollen utan lade sig på golvet i kabyssen? Och alla sådana frågor kommer bara att kunna ha ett svar: därför att hennes man mördade henne.

Frank (kommer in) De är här, Maxim.

Maxim Vilka?

Frank Gamarna. Frågeställarna. Journalisterna. Allmänheten.

Maxim Jag förstår.

Frank Jag har försökt avstyra allt som kan avstyras, men jag kan inte hindra undersökningsdomaren från att göra sitt jobb.

Maxim Naturligtvis inte.

Frank Han är här nu. Är du redo att ta emot honom?

Maxim Ja.

(Frank hämtar in undersökningsdomaren.)

Lee Litet te?

domaren Tack, gärna. Mr de Winter, detta är en känslig sak, och jag har försökt hantera den så diskret som möjligt. Jag hoppas vi kan undvika en offentlig rättegång. Därför ber jag er att svara så ärligt som möjligt på mina frågor.

Maxim Naturligtvis.

domaren Jag har förhört alla relevanta vittnen på liknande sätt, och en del märkliga saker har kommit fram, som måste skärskådas. De märkligaste uppgifterna kommer från båtbyggaren som hade hand om er frus båt och satte den i skick varje säsong. Han berättar att båten var praktiskt taget osänkbar och att den med lätthet tålde betydligt värre väder än den ovädersnatten. Kan det ha varit så?

Maxim Han vet vad han talar om. Han hade ansvar för att båten skulle vara perfekt.

domaren När båten hämtats upp från sjöbotten undersökte han varje detalj på den för att utröna om han gjort något misstag. Han fann båten perfekt i minsta detalj. Den hade inte ens skadats av klipporna utan gått till botten på sandbotten. Vidare fann han att tre hål hade drivits genom den med spik och att ventilerna öppnats, vilket indikerar att båten sänkts med avsikt. Vad har ni att säga till detta?

Maxim Vad tror ni själv?

domaren Dessa bevis är ovedersägliga. Hon måste antingen ha tagit sitt eget liv eller blivit mördad.

(Lee som då kommer in med en tebricka svimmar och ramlar med hela servisen. Frank är genast på benen.)

Maxim Hjälp henne upp, Frank.

Frank (hjälper henne) Hur är det, Lee?

Maxim Det är bäst du för ut henne.

domaren Jag beklagar pinsamheten, men vi måste gå till botten med detta. Min nästa fråga, som ni måste besvara, är om ert äktenskap verkligen var så lyckligt som det såg ut.

Maxim (väntar tills Frank fört ut Lee. Danvers ses lyssna uppmärksamt från andra våningen men utom synhåll för aktörerna.) Vilket äktenskap är fullkomligt lyckligt?

domaren Vad jag menar är, kan er fru ha haft anledning till att begå självmord?

Maxim Absolut inte. Hon var kärnsundheten själv och hade allting att leva för.

domaren Och ni hade naturligtvis inget motiv till att göra er av med henne?

Maxim Vad skulle det ha varit?

domaren Alltså måste någon annan ha gjort det. Kan ni tänka er någon?

Maxim Nej, inte på rak arm.

domaren Då måste vi fortsätta undersöka saken. Vi har ingen annan väg att gå.

Maxim Jag ska naturligtvis vara er behjälplig och samarbeta hela vägen.

domaren Det är jag tacksam för. Jag hoppas vi skall kunna utröna sanningen.

Maxim Tack, herr domare.

(Frank har kommit in igen och hjälper domaren ut.)

Maxim (ensam) Det finns bara en väg ut, och den går rätt igenom helvetet. Bara jag får göra det ensam kan jag klara det. Bara om andra trasslar till det kan det gå galet.

Lee (har kommit tillbaka) Förlåt att jag svimmade.

Maxim Det hade varit konstigt om du inte gjort det. Vi kan klara det, Lee. Ingenting i undersökningen tyder på att ett brott har begåtts. Skelettet var intakt, kulan hade gått mellan revbenen och inte lämnat något spår, och det fanns inget motiv. Det enda kruxet kan vara att det inte heller fanns något motiv till självmord.

Lee Det var självmord. Hon mer eller mindre tvingade dig ju till att avrätta henne. Frågan är varför.

Maxim Det är många frågor i denna sak som vi troligen aldrig får något svar till.

Frank (kommer in igen) Maxim, ni har besök.

Maxim (irriterad) Vem är det nu? Allmänna åklagaren?

Frank Nej, det är någon ännu värre.

Maxim Kan det vara någon ännu värre än min bödel?

Jack (kommer fräckt in) Ursäkta att jag stövlar in utan att vänta på er tillåtelse. Ni måste ju förstå att jag som Rebeccas närmaste släkting har ett visst intresse av undersökningen.

Maxim (rasande men behärskar sig) Du gör klokast i att avlägsna dig genast.

Jack Vänta litet tills du lyssnat på mig. Jag har kanske intressanta kompletterande fakta i saken.

Maxim Frank, kalla genast tillbaka undersökningsdomaren.

Jack Vill du inte ens se vad det är först?

Maxim Jack, vi har inga hemligheter för varandra och har aldrig haft det. Vi har ömsesidigt föraktat varandra så djupt att vi inte ens bevärdigat den andre med ett duellerbjudande, men du har ingenting att komma med efter att Rebecca dog. Nu har hon dessutom dött ordentligt för andra gången.

Jack Jag vet, käre stackars Max, och jag har full förståelse för att du är uppriven och mer irriterad än vad du normalt är, men du bör dock veta att Rebecca skrev ett brev till mig dagen innan hon dog.

Maxim Än sen då?

Jack När undersökningen nu börjar luta åt självmord har brevet plötsligt fått aktualitet, då man knappast skriver ett sådant brev om man ämnar göra slut på sig själv.

Maxim Vad skrev hon?

Jack Jag har det här. Helt kort: "Jack, jag far tillbaka till Manderley nu men hoppas du genast kommer efter så fort du fått detta, då jag har några viktiga nyheter åt dig," signerat Rebecca. Ni får gärna syna det om ni tvivlar på dess äkthet, men jag släpper det aldrig från mig.

Maxim Beklagat att du aldrig fick veta hennes hemlighet, men det fick å andra sidan ingen annan heller. Brevet är säkert äkta. Vart vill du komma?

Jack Vi vet, Max, att Rebecca aldrig kan ha begått självmord. Vi vet båda att hennes äktenskap var en helt annan historia än den som gick som positiv stjärnföljetong i veckopressen. Du visste hela tiden att jag var hennes älskare fastän jag var hennes kusin. Vad vet vi mera? Du vet vad jag vet, men jag har inget intresse av att göra livet surare för dig än vad det redan är. Därför föreslår jag en överenskommelse. Jag har det inte så fett hemma. Ett månatligt underhåll skulle förbättra min ställning avsevärt.

Maxim Frank, ring undersökningsdomaren genast, eller jag gör det själv. Han kan komma hit på tio minuter.

Frank Maxim, skulle du inte överväga Jacks förslag? Hur mycket skulle du begära, Jack, i ett engångsbelopp för att låta Rebecca vara död en gång för alla?

Jack Tre tusen pund.

Lee Maxim, det kunde vara värt priset att få slippa Jack för gott.

Jack Plötsligt har jag två advokater. Jag rekommenderar er. Du, unga ljuva Lee, så späd och annorlunda mot min dominerande och välskapta kusin, har skött dig alldeles beundransvärt i hela denna historia. Så Danny lurade dig att klä ut dig till Rebecca? Du får ha överseende med hennes små nycker. Hon var nästan lika fäst vid Rebecca som jag.

Maxim (har gripit telefonen) Jag ber er att återkomma genast. Nya fakta i saken har kommit fram. *(lägger på luren)* Domaren är här inom ett ögonblick.

Jack Obetänksamt, Max. Vi hade kunnat avsluta ärendet utan honom i synnerhet med mina båda advokaters påbackning.

Maxim Om Rebecca hade något mer att säga före sin död måste undersökningsdomaren få veta det.

Jack Jag beklagar. Då faller mitt anbud.

Maxim Jag har aldrig gett efter för utpressning och kommer aldrig att göra det. Hellre blir jag oskyldigt avrättad.

Jack Du blir avrättad, gosse, så som du sköter saken.

Maxim Det blir en senare fråga.

(Det ringer.)

Frank Det måste vara domaren som är här. *(hämtar in honom)*

domaren Nå, vad var det om?

Maxim Detta är Rebeccas kusin Jack Favell, herr domare. Han tycks ha fått ett brev från den avlidna strax innan hon dog som enligt hans mening utesluter självmordsmöjligheten.

domaren Får jag se brevet?

Jack Om jag får det tillbaka. Det är en kvinnas sista ord och därtill från den kvinna som jag älskade mer än Max, hennes man, och ni kan själv se, herr domare, att dessa ord knappast är en döende eller självmordsbenägen kvinnas sista ord. Hon stämmer ju faktiskt träff med mig.

domaren (har läst brevet) Vad var det för nyhet hon hade att berätta?

Jack Det är det jag tyvärr aldrig fick veta eftersom hon dog innan jag hann fram då hennes man kom emellan och mördade henne.

domaren En grov beskyllning, herr Favell, som kan möta en viss skepsis då det tyvärr är ganska tydligt att ni har druckit.

Jack Herr domare, vem som helst kan ju av detta brev se hur självklart det är att hon inte tog livet av sig. Alltså blev hon mördad. Av vem? Då måste jag fråga: kan det över huvud taget finnas någon annan möjlig mördare än hennes man?

domaren Ni har inga som helst bevis och inte ens något motiv. Utan bevis kan vem som helst ha gjort det och till och med jag. Det finns hundra invånare och mördarkandidater här i Kerrith. Utan bevis är er anklagelse bara ett slag i luften. Dessutom kvarstår möjligheten att hon kan ha begått självmord av ett okänt motiv. Ert brev från henne indikerar ju tydligt att hon tog med sig någon hemlighet i graven.

Jack Det måste finnas bevis. Det måste finnas vittnen.

domaren Vad vi behöver är ett motiv antingen för mord eller självmord. Kan vi finna motivet har vi gåtan löst.

Jack Mrs Danvers kan veta något som vi inte vet. Hon stod Rebecca närmare än någon annan. Rebecca berättade allt för henne. Danny!

domaren (till Maxim) Det är er hushållerska, inte sant?

Maxim Ja. (Hon inträder.)

Jack Danny, som du vet har Rebeccas bortgång aktualiserats genom att Max identifierade fel lik som henne medan det rätta liket nu plötsligt kommit till ytan och anställt en del problem, framför allt genom att hon inte tycks ha dött någon naturlig död.

Danvers Hon kan inte ha begått självmord. Det är uteslutet.

domaren Varför det?

Danvers Hon hade allting att leva för och var friskheten själv. Hon sade till mig en gång att hon ville att det skulle gå snabbt när hon en gång skulle dö. Det enda hon var rädd för var att bli sjuk och sängliggande.

domaren Kan ni tänka er någon som skulle ha kunnat ha anledning att vilja mörda henne?

Danvers Nej. Vem skulle det vara?

domaren Då kommer vi ingen vart.

Jack Danny, sista dagen i livet ville hon träffa mig och berätta något för mig. Hon skrev till mig att hon hade en nyhet och ville att jag skulle komma genast. Vet du något om vad det kan ha varit?

Danvers Sista dagen i livet kom hon hem ovanligt tidigt från London. Hon hade alltid brukat stanna längre borta men kom nu hem direkt. Det fick jag veta först efteråt när hon var död. Jag var själv borta hela den eftermiddagen och kvällen, vilket jag efteråt aldrig kunnat förlåta mig själv.

domaren Så ni har ingen aning om vad som rörde sig i hennes huvud den sista dagen?

Danvers Hon anförtrodde allt åt mig. Hade jag varit hemma hade hon berättat det för mig. Men jag har hennes agenda kvar. Där kanske kan finnas en ledtråd.

domaren Äntligen ett halmstrå i strömmen. Skrev hon upp allt vad hon gjorde?

Danvers Hon var mycket systematisk, skrev upp sina scheman och bockade av dem när de var fullgjorda. Jag skall hämta den genast. (går)

domaren Vi letar efter en nål i en höstack, vilket inte alls utesluter den möjligheten att nålen kan finnas och påträffas.

Jack Du får finna dig i att ligga på halstret så länge, Max, tills bålet under dig tänds på allvar.

Maxim Den som är påtänd är du, Jack, som inte vet vad du talar om.

Jack Vi vet båda vad vi talar om, min vän. Vännen Frank här vet det säkert också. Han fick ju också känna på vad Rebecca gick för. Så har vi oskulden här som sattes in i denna lejonbur grön och aningslös, men hon har i alla fall stått ut med rycken och klarat dem väl. Hon kanske rentav slutar som en ny Rebecca till slut men i så fall utan dig, Max, mördaren som inte blev av med sin hustru fastän han begravde henne två gånger, levande båda gångerna, tycks det, då du fortfarande aldrig har sluppit henne.

Maxim Nu är det nog! *(slår honom till golvet med ett plötsligt knytnävsslag.)*

domaren Mina herrar, inte i damers närvaro, om jag får be.

(Danvers kommer in.)

Danvers Jag har hennes agenda här.

domaren Låt oss se. Står det något om den sista dagen? Ja, det gör det. Hårfrisörskan. Lunch på klubben. Baker. Vem är Baker?

Danvers Baker?

Maxim Jag känner ingen Baker.

Jack Hon kände ingen Baker. Står det verkligen Baker?

domaren Ja, det står Baker. Klockan två. Sista punkten på dagen. Avklarad med en kraftig bock, som om hon ville bryta pennan.

Jack Hon lämnade sitt brev till mig klockan tre enligt portvakten. Sedan måste hon ha farit direkt hit.

Maxim Finns det inget mer om Baker? Ingen ledtråd? Någon adress eller telefonnummer?

Danvers Adressförteckning finns i början.

domaren Här står det faktiskt, men bara ett telefonnummer.

Frank Får jag se. Vi kan ringa genast.

domaren Vi rör oss ut på ständigt djupare vatten, men även på andra sidan om de djupaste vatten finns det land.

Frank (ringer) Ja, hallå? Vi söker en Baker på detta telefonnummer. Jaså. På det viset. *(antecknar)* Jag förstår. Tack så mycket. *(lägger på)*

Maxim Nå?

Frank En läkare. Hyrd praktik, som han lade ner för ett halvår sedan.

Danvers Mrs de Winter var aldrig sjuk. Varför skulle hon ha uppsökt läkare?

domaren Jag finner flera besök hos honom här i hennes agenda.

Frank Det är en gynekolog. Jag fick hans nya adress. Vi kan ringa honom genast.

Maxim Gör det då.

Jack Så otålig, Max? Längtar du efter hängsnaran? Är du inte rädd för vad hennes läkare kan ha meddelat henne? Att hon kanske var gravid med min son som skulle födas som din efterträdare?

Maxim Vill du ha en till?

domaren Mina herrar, spar era uppgörelser till rättegången, om det måste bli en sådan.

Jack Tack, Max, men din första örfil räcker länge. Jag behöver inga fler men tackar för erbjudandet. Slå din hustru i stället, som du mördade Rebecca.

Maxim (vill ge honom en ny knockout men hejdas av de andra)

Danvers Nu förstår jag vad det handlar om. Men varför skulle mr de Winter ha dödat Rebecca, Jack? Det stämmer inte.

Jack Den där doktor Baker vet troligen svaret och kan kanske till och med leverera det i svart på vitt. Rebecca kanske väntade Max arvinge som var mitt barn, Danny, och han kanske visste om det. Hon kanske rentav talade om det för honom.

domaren Ni är full, mr Favell. Ert tillstånd förstör er trovärdighet.

Jack Ja, jag är full, för jag har druckit whisky hela dagen sedan Rebecca återkom till livet som död med en gåta för oss alla att tyda som jag bara kan tyda till mord medan ni krampaktigt vill förvränga det till självmord fastän Rebecca, min älskade kusin, den vackraste kvinnan i världen, var den minst självmordsbenägna varelsen i världen. Fråga vem som helst. Fråga Beatrice. Fråga Frank. Ni har frågat Danny, och hon vidimerar omöjligheten, men det struntar ni i, därför att Max är lorden på täppan och en höjdare och ägaren till Manderley och rikast i grevskapet. Saken är självklar, men i brist på bevis vågar ni inte ens andas en bubbla om vad ni alla vet och särskilt Max själv och kanske hans invigda nya hustru, Rebeccas substitut.

Maxim Ge fan i att förolämpa Lee!

domaren Det är verkligen inte lämpligt i ert tillstånd, mr Favell.

Frank (har ringt) Jag har fått kontakt med honom. Han minns Rebecca väl, men han hade henne som patient under namnet mrs Danvers. Tid och datum stämmer. Han går nu och hämtar journalen.

Jack Vad tror du, Max? Den sista person hon träffade i livet var kanske denna gynekolog som nu skall uppenbara hennes livs hemlighet för oss. Är det inte läckert? Vad är det för hemlighet? Det äntliga havandeskapet? Den äntliga arvingen? Hennes köttsliga kusins son avlad utan din hjälp men för säkerhets skull juridiskt i ditt namn? Är det inte läskigt?

Frank Mr Favell, ert uppträdande hedrar varken er eller er avlidna kusin.

Jack Jag vet. Det är därför jag gör det. Medan jag ändå är i gång kan jag behöva en drink till. Frith, du vet vad jag vill ha. Det gamla vanliga. Som när Rebecca levde. Hon blandade mina drinkar som ingen annan.

Frith (kastar en frågande blick på Maxim)

Maxim Ge honom vad han tål, Frith, och sup honom gärna under bordet så att han håller truten. (*Frith går.*)

Jack Tack för din behjälplighet, gamle vapendragare. Du stod Rebecca och mig alltid bi. Naturligtvis kunde du i längden inte acceptera att ständigt vara mer och mer trampad under toffeln, och när hon nämnde ditt kommande barn med mig fick du spader. Hur gjorde du det? Slog du ihjäl henne eller sköt du henne?

Frank (i luren) Nu kommer det. Det är bäst ni tar det, herr domare.

domaren (tar luren) Jaså. Jag förstår. (*alla är andlösa av tystnad och spända på vad domaren får veta*) Jaha. Naturligtvis. Skicka gärna en kopia. Då är saken klar. Vi ber att få tacka. (*lägger på*)

Maxim (bryter tystnaden till slut) Nå? Vad visste läkaren?

domaren (mycket lugnt) Mrs de Winter konsulterade honom under namnet mrs Danvers angående några främmande symptom. Doktor Baker tog några röntgenbilder, och det var resultatet av dessa hon kom sista dagen för att få veta. Hon kunde inte få barn på grund av en anomali i hennes uterus. Däremot hade hon fått en elakartad cancer som inte kunde åtgärdas och som efter bara några månader måste resultera i ständiga morfinbedövningar intill slutet.

Frith (när alla står som bedövade, kommer in med Jacks drink) Er drink, Sir.

Jack (tar den och sveper den) Vad var det du sa, Danny? Det enda hon var rädd för var att bli sjuk och sängliggande, och så fick hon just det, den friskaste och sundaste människan i världen, en estetisk levnadskonstnär ut i fingerspetsarna, som gjorde hela sitt liv till en enda allomfattande hejdundrande sport, där kärlek och älskare bara hörde till ett av hennes nöjen....

Danvers Hon älskade aldrig någon av er. Hon föraktade och skrattade åt er. Hon tyckte kärlek var löjligt och meningslöst om man inte kunde vinna någonting på det.

Hon vann allting med mr de Winter medan ingen annan gav henne något utom löje. De Winter var en driftkucku och hanrej för henne, som hon tyckte bäst om när han blev arg, medan ni, Jack, aldrig var något annat för henne än något att torka fötterna på. Hon var suverän och stod långt över er alla. (*vänder på klacken och går ut.*)

domaren Ni kan ingenting göra, mr Favell, utom att nyktra till. Fallet är löst. Motivet är vattentätt och, för att bruka era egna ord, självklart. Ni har bara att åka hem.

Jack Det ser inte bättre ut. (*reser sig*) Men du och jag, Max, vet bättre, och vi slipper henne aldrig. Hon kommer att fortsätta skratta ut oss för alltid. (*avlägsnar sig*)

Frank (till Maxim och Lee) Nu får ni kanske äntligen vara i fred för henne.

Maxim Det återstår att se.

Lee Hon har redan återkommit alltför många gånger för att vi skulle kunna tro att hon verkligen är död.

domaren Jag tror nog att det inte längre råder något tvivel om saken.

Maxim Det är sent, herr domare. Vill ni övernatta här?

domaren Jag tror nästan det. Om jag får vara i fred för era spöken.

Maxim De lämnar oss bara i fred om vi lämnar dem i fred.

domaren Livet börjar väl för er nu äntligen?

Maxim I bästa fall, ja. Det känns som om jag fortfarande inte burit min brud över tröskeln.

Lee Jag har inte glömt att du gjorde det, men först nu känner jag mig hemma.

Maxim Är middagen färdig, Frith?

Frith Den väntar, mr de Winter.

Maxim Då föreslår jag att vi allesammans går till bords.

(*De bryter upp. Maxim tar hand om sin fru och för henne till bordet.*)

Darjeeling-Phudong, 11-14.11.2005